

Tendències en educació superior al món

Març 2009

- Hem elaborat un document de síntesi a partir de la bibliografia indicada
- La crisi és conjuntural. Hem de mirar més enllà.
- Cal fer la lectura del document, i sobretot treure conclusions, necessàriament des d'una perspectiva local, encara que l'estratègia inclogui una projecció global
- No hem descobert res de l'altre món. Hem ordenat temes que ja més o menys tots tenim presents, i els hem documentat per assegurar-nos que el que estem pensant és compartit i "està en línia".

L'expansió de la demanda universitària i l'aprofundiment de la globalització

impliquen:

- Reducció relativa del paper de l'estat i augment del paper del mercat:
 - * Proveïment de l'oferta: augment de l'ensenyament privat i diversificació de proveïdors
 - * Tensions pel finançament. Diversificació fons de finançament
- Augment de la competència internacional i necessitat d'establir estratègies d'internacionalització. Increment de la necessitat d'estar homologat internacionalment.

EN L'ÀMBIT DE LA DOCÈNCIA

L'expansió de la demanda universitària
L'increment de complexitat en la producció de bens i
l'oferta de serveis
La velocitat de canvi en tots els ordres de la vida

impliquen

- Augment de la diversitat dels perfils d'entrada i de sortida
- Major flexibilització de les trajectòries acadèmiques
- Increment de la mobilitat internacional d'estudiants
- Major importància de l'aprenentatge al llarg de la vida
- Nous continguts i noves competències
- Noves metodologies. Ús intensiu de les TIC.

EN L'ÀMBIT DE LA RECERCA

Tendències observades:

- Increment de la necessitat del treball en xarxa i interdisciplinar
- La recerca de nivell alt és necessàriament internacional
- La força de la recerca com a base del prestigi institucional de la Universitat
- Importància de la recerca orientada a la millora de la competitivitat de les economies regionals
- Importància de la recerca orientada a la búsqueda de solucions a problemes globals

LA RESPONSABILITAT SOCIAL DE LA UNIVERSITAT

Un nou contracte social de les institucions d'educació superior: nova (major / ampliació) vinculació de l'activitat universitària a les necessitats de la societat

- El compromís amb la sostenibilitat i el medi ambient
- El model col·laboratiu de treball en xarxa, tant propi de la recerca, com a exemple d'un model de societat
- De la triple hèlix a la quadruple hèlix, amb la incorporació de la societat civil a la tríada universitat - empreses - govern
- La cooperació al desenvolupament

GOVERNANÇA I DISSENY DE LA UNIVERSITAT

Els grans temes i desafiaments que cal resoldre:

- Reforç de l'autonomia a tots els nivells (la universitat i també les seves unitats bàsiques) i, a la vegada, exigència de responsabilitat, resultats mesurables i rendició de comptes
- Augment dels recursos per a la professionalització i la innovació en la gestió a tots els nivells
- Passar del "contracte programa" al "contracte de gestió"

-Increment del lideratge acadèmic i, a la vegada, del lideratge executiu. Formar i retibuir correctament la funció directiva.

- Inclusió de representants de la societat en el govern de la universitat per tal d'equilibrar les dinàmiques internes amb les demandes que pot fer la societat (Cal no oblidar, però, que la capacitat de canvi de les universitats deriva tant de l'acció de govern com de la capacitat de canvi de les seves unitats acadèmiques, que han de viure en permeabilitat amb l'entorn)

-Dos models de rector, el "primus inter pares", que representa i protegeix la comunitat, i ordena i condueix els seus desitjos, i el "chief executif officer", que dirigeix la comunitat cap a uns objectius marcats pel màxim òrgan de control

(El segon model porta a una intermediació del rector en l'elecció de directors i degans de departaments i centres, i a un afebliment del rol dels òrgans de representació de la comunitat)

- Governança compartida (equilibri entre diferenciació i integració): lideratge i construcció d'una visió comuna, planificació estratègica, projectes federatius